

فصل پنجم:

غذا و دارو

پیشگفتار فصل غذا و دارو

امور مربوط به صدور مجوزها، نظارت و کنترل داروخانه‌ها و نظارت بر کارخانجات و واحدهای تولیدی مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی در سال ۱۳۸۵ از معاونت سلامت جدا شده و به معاونت جدیدی با عنوان «معاونت غذا و دارو» واگذار شد. این معاونت شامل سه مدیریت: نظارت بر دارو و مواد مخدر، نظارت بر مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی و مدیریت آزمایشگاه کنترل می‌باشد. در صفحات بعدی این سالنامه آماری اطلاعات جمع‌آوری شده مربوط به معاونت غذا و دارو دانشگاه در زمینه‌های یادشده که با همکاری کارشناسان آن معاونت به وسیله مدیریت آمار و فناوری اطلاعات دانشگاه جمع‌آوری شده ارائه می‌گردد. امیدواریم این اطلاعات در جهت تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی برای بهبود کیفیت و افزایش کمیت امکانات بهداشتی، درمانی دانشگاه، راهگشای مدیران و مسئولین محترم باشد.

معرفی معاونت و مهمترین وظایف آن:

مهمترین خدمات ارائه شده توسط همکاران این معاونت به شرح زیر است:

- نظارت بر امور داروخانه‌های بیمارستانهای دولتی و خصوصی و مراکز ترک اعتیاد
- نظارت بر داروخانه‌های مستقل بخش خصوصی
- ارزشیابی داروخانه بیمارستانها
- نظارت بر وضعیت دارویی اورژانسهای بیمارستانهای دولتی و خصوصی
- کارشناسی از محل داروخانه‌های جدید التاسیس و انتقال مکان و مسائل مربوطه
- کارشناسی مناطق تحت پوشش دانشگاه از نظر نیاز به داروخانه
- هماهنگی در جابجایی داروهای مازاد بر مصرف و تامین نیازهای دارویی مراکز درمانی تابعه (خصوصی و دولتی)
- تحویل داروهای مخدر به بیماران صعب‌العلاج طبق ضوابط ابلاغی
- تحویل داروهای مخدر به بیمارستانهای تابعه
- نظارت بر مصرف داروهای مخدر در منازل و بیمارستانها
- رسیدگی به امور دارویی شبکه‌های تابعه
- نظارت بر امحا داروهای تاریخ گذشته و کالابریگ شیر خشک یارانه‌ای و پوکه‌های داروهای مخدر
- تشکیل و ابلاغ و پیگیری مصوبات کمیسیون قانونی ماده ۲۰ امور داروخانه‌ها
- صدور پروانه تاسیس داروخانه
- صدور پروانه مسئول فنی داروخانه‌ها
- صدور گواهی تشخیص صلاحیت مسئولیت فنی داروخانه
- رسیدگی به شکایات و تخلفات دارویی جهت ارسال به کمیسیون ماده ۱۱ مراجع قضایی و وزارت متبوع
- تقلیب الکل مراکز دریافت کننده حواله الکل و اخطار در مصرف الکل طبی در شبکه تحت نظارت
- صدور حواله الکل برای شرکتهای داروسازی
- تایید صلاحیت متقاضیان به منظور صدور نمایندگی جهت بخش الکل
- ارسال مدارک متقاضیان جهت بررسی صلاحیت تاسیس داروخانه توسط متقاضیان در کمیسیون قانونی امور داروخانه‌ها
- بررسی وضعیت متقاضیان تاسیس داروخانه
- رسیدگی به درخواست متقاضیان انتقال محل و انتقال سرمایه داروخانه‌ها
- اطلاع رسانی دارویی و عوارض ناخواسته دارویی و بررسی نسخ پزشکان در واحد کمیته تجویز و مصرف منطقی دارو و جمع بندی نقطه نظرات جهت انعکاس به وزارت متبوع
- برگزاری سمینارها و مجامع و کنفرانس های علمی مرتبط به علوم دارویی
- همکاری با مراجع قضایی و انتظامی در امر مبارزه با قاچاق دارو
- همکاری با معاونت غذا و دارو وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در تدوین ضوابط و مقررات و دستورالعمل‌های مرتبط به امور دارویی و کلیه امور مرتبط به هر شکل و عنوان (قانونی، اجرایی، عملیاتی و علمی)
- همکاری و هماهنگی با سازمانهای مرتبط نظیر سازمانهای بیمه گر - بهزیستی و شرکتهای پخش دارو و واحد برون سازمانی به منظور ارائه هرچه بهتر خدمات دارویی

عملکرد معاونت غذا و دارو دانشگاه طی سال ۱۳۸۸

الف: مدیریت نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی، آرایشی:

تعداد کارخانجات فعال در منطقه جغرافیایی تحت پوشش دانشگاه طی سال ۸۸ دویست و سی و یک کارخانه بوده است. در جداول زیر فعالیتهایی که برای این تعداد کارخانه انجام شده، همچنین سایر موارد عملکردی مدیریت نظارت بر مواد غذایی، آرایشی و بهداشتی ارائه شده است.

جدول ۱-۵- گزارش عملکرد واحد نظارت بر مواد غذایی و بهداشتی، آرایشی طی سال ۱۳۸۸

جمع کل	مراکز نگهداری عرضه و فروش فرآورده‌های آرایشی و بهداشتی	سردخانه و انبار نگهداری مواد غذایی و بهداشتی	واحدهای تولیدی خوراکی، آشامیدنی و بسته بندی	شناسه نظارت	واحدهای تولیدی خوراکی، آشامیدنی و بسته بندی	نوع واحدها و مراکز	
۶۵۵	۳۰۰	۱۸۲	۲۱	۱۸	۱۳۴	تعداد واحدهای موجود فعال	
۲۰۷	۰	۱۲۳	۸	۸	۶۸	تعداد واحدهای موجود غیر فعال	
۱۱۸۳	۲۲۲	۲۲۷	۵۷	۳۵	۶۴۲	تعداد واحدهای بازدید شده	
۵۳	۰	۳۶	۰	۰	۱۷	تعداد واحدهای دارای عدم انطباق با ضوابط فنی و بهداشتی	
۱۹	۰	۰	۰	۰	۱۹	تعداد واحدهای غیر مجاز شناسایی شده	
۷۳۴	۰	۲۹۵	۲۷	۱۰	۴۰۲	تعداد اقلام نمونه برداری شده	
۹	۰	۰	۰	۰	۹	عدم انطباق با پروانه ساخت (غیر قابل عرضه)	نتیجه آزمون (تعداد)
۱۲	۰	۰	۰	۰	۱۲	عدم انطباق با برگه آنالیز	
۲۳	۰	۰	۰	۴	۱۹	عدم انطباق با ویژگیهای میکروبی و شیمیایی قابل قبول (غیر قابل مصرف)	
۵۴	۲۴	۰	۰	۰	۳۰	توقیف کالا	نتیجه اقدامات انجام شده (تعداد)
۰	۲۳	۰	۰	۰	۰	تعلیق - ابطال پروانه ساخت از طریق مراجع قضایی	نتیجه معرفی به مراجع قضایی
۳۹	۰	۰	۰	۰	۱۶	معرفی به مراجع قضایی	
۶	۰	۰	۰	۰	۶	مورد	نتیجه معرفی به مراجع قضایی
۰	۰	۰	۰	۰	۰	معدوم شدن کالا کیلو	
۰	۰	۰	۰	۰	۰	تغییر نوع مصرف	مراجع قضایی (تعداد)
۰	۰	۰	۰	۰	۰	تعطیل کردن	
۳	۰	۰	۰	۰	۳	ابطال یا تعلیق	

جدول ۲-۵- آمار صدور پروانه های بهداشتی در سال ۱۳۸۸

ردیف	موضوع	تعداد
۱	صدور پروانه تأسیس	۱۶
۲	صدور پروانه مسئول فنی	۴۹
۳	صدور پروانه بهره برداری	۱۶
۴	صدور پروانه ساخت	۲۱۲
۵	تمدید پروانه ساخت	۱۳۳
۶	شناسه نظارت کارگاهی	۵
۷	شناسه نظارت کارگاهی تمدید شده	۴

جدول ۳-۵- گواهی بهداشت صادر شده و شکایات در سال ۱۳۸۸

ردیف	موضوع	تعداد
۱	گواهی بهداشت صادره	۷۷
۲	تعداد شکایات ثبت شده کتبی	۲۲

ب: مدیریت آزمایشگاه کنترل غذا و دارو:

آزمایشگاه کنترل غذا و دارو دارای دو بخش اصلی میکروبی شناسی و شیمی مواد غذایی می باشد. بطور کلی تعداد ۱۲۶۲۲ آزمون میکروبی و شیمیایی بر روی نمونه ها انجام شده و برخی از نمونه های ارسالی به دلیل بالاتر بودن از حد مجاز میکروبی یا شیمیایی و عدم مطابقت با استاندارد مربوطه غیر قابل مصرف بوده اند. (لازم به توضیح است برخی از نمونه ها در هر دو بخش شیمی و میکروبی آزمایش شده اند و برخی از نمونه های آزمایش شده در آزمایشگاه در فهرست جداول ۵-۵، ۵-۶ و ۵-۷ گزارش نشده است.)

در بین واحد های ارسال کننده نمونه به آزمایشگاه کنترل مواد غذایی، ۳۳ درصد نمونه ها از جانب شبکه بهداشت شهری ارسال شده است.

سایر اطلاعات جمع آوری شده از آزمایشگاه کنترل مواد غذایی و بهداشتی معاونت غذا و دارو در جداول به شرح زیر می باشد:

جدول ۴-۵- نمونه های مواد غذایی بر حسب وضعیت مصرف و مراکز ارسال شده در سال ۱۳۸۸

ردیف	واحد نمونه برداری	تعداد کل	قابل مصرف	غیر قابل مصرف	تعداد آزمایش
۱	معاونت غذا و دارو	۱۰۶۸	۸۴۹	۲۱۹	۴۱۲۰
۲	مرکز بهداشت جنوب	۷۴۰	۳۸۸	۳۵۲	۲۶۹۴
۳	شبکه بهداشت اسلامشهر	۶۱۱	۲۸۲	۳۲۹	۱۴۴۵
۴	شبکه بهداشت ری	۱۲۱۰	۶۸۴	۵۲۶	۴۳۶۳
	جمع کل	۳۶۲۹	۲۲۰۳	۱۴۲۶	۱۲۶۲۲

جدول ۵-۵- نمونه‌های مواد غذایی برحسب وضعیت مصرف و نوع مواد غذایی ارسال شده در سال ۱۳۸۸ (بخش میکروبی)

ردیف	نام ماده غذایی	تعداد کل	تعداد قابل مصرف	تعداد غیر قابل مصرف
۱	نشاسته	-	-	-
۲	سویا	-	-	-
۳	گلپر	-	-	-
۴	ساندویچ	۶	۱	۵
۵	پیتزا	۱	۱	۰
۶	آرد برنج	۰	۰	۰
۷	چای	۵۳	۵۱	۲
۸	دستمال کاغذی و نوار بهداشتی	۴	۴	۰
۹	نان ویفر	-	-	-
۱۰	آدامس	-	-	-
۱۱	کیک	۱۸	۱۷	۱
۱۲	بستنی و فالوده	۸۲	۱۸	۶۴
۱۳	شیرینی تر	۱۳۷	۶۸	۶۹
۱۴	شکر	۰	۰	۰
۱۵	پروتئینی پخته	۲۵۳	۲۹۶	۵۷
۱۶	سالاد	۷۰	۴۲	۲۸
۱۷	ماست	۱۶	۹	۷
۱۸	خامه	۱۳	۶	۷
۱۹	شیرینی خشک	۵۹	۴۸	۱۱
۲۰	سس سالاد	۱۲	۱۰	۲
۲۱	شیر	۱۱۹	۱۰۷	۱۲
۲۲	آب معدنی	۲۰	۱۹	۱
۲۳	خیار شور	۹	۶	۳
۲۴	کشک	۱۱	۴	۷
۲۵	نوشابه	۲۳	۱۹	۴
۲۶	دوغ	۲۰	۱۷	۳
۲۷	آبلیمو	۲۱	۲۰	۱
۲۸	شیر نارگیل	۰	۰	۰
۲۹	مسقطی	۰	۰	۰
۳۰	سوسیس و کالباس	۱۳	۱۲	۱
۳۱	ماکارونی ورشته	۳	۳	۰
۳۲	ترشی	۱۸	۱۸	۰
۳۳	کرم	۰	۰	۰
۳۴	کشمش	۱	۱	۰
۳۵	برنج	۷	۷	۰
۳۶	ادویه	۲۶	۲۰	۶
۳۷	آرد غلات	۲۲	۲۲	۰
۳۸	آب میوه	۴۱	۱۱	۳۰
۳۹	آلوچه و لواشک	۱۶	۱۶	۰

ادامه جدول ۵-۵- نمونه‌های مواد غذایی برحسب وضعیت مصرف و نوع مواد غذایی ارسال شده در سال ۱۳۸۸ (بخش میکروبی)

ردیف	نام ماده غذایی	تعداد کل	تعداد قابل مصرف	تعداد غیر قابل مصرف
۴۰	بلغور	۲	۲	۰
۴۱	سرکه	۱	۱	۰
۴۲	سس کچاب	۰	۰	۰
۴۳	باسلوق	۲	۲	۰
۴۴	حلوا شکری	۱۲	۹	۳
۴۵	نان فانتزی	۱۳	۱۳	۰
۴۶	پیراشکی	۶	۶	۰
۴۷	نوشمک	۲	۰	۲
۴۸	رب	۱۷	۱۷	۰
۴۹	سبزی	۴	۲	۲
۵۰	کنسرو	۱۰	۱۰	۰
۵۱	مربا و شربت	۱۱	۱۱	۰
۵۲	پنیر	۱۶	۳	۱۳
۵۳	بیسکویت	۸	۸	۰
۵۴	خلال بادام	۳	۳	۰
۵۵	آب نبات	۷	۷	۰
۵۶	حبوبات	۴	۲	۲
۵۷	نان سوخاری	۱	۱	۰
۵۸	عسل	۴	۴	۰
۵۹	زیتون	۲	۲	۰
۶۰	کره	۷	۷	۰
۶۱	سوهان عسلی	۰	۰	۰
۶۲	سبزی خشک	۱	۰	۱
۶۳	پودر سیر	۱	۱	۰
۶۴	زولبیا و بامیه	۳۹	۳۹	۰
۶۵	پروتئینی خام	۰	۰	۰
۶۶	گندم و جو پرک شده	۰	۰	۰
۶۷	رب انار	۰	۰	۰
۶۸	سویا	۱	۰	۱
۶۹	آبغوره	۲	۲	۰
۷۰	چیپس و پفک	۱	۱	۰
۷۱	قنادی	۲۸	۲۵	۳
۷۲	کمپوت	۰	۰	۰
۷۳	گلاب	۳	۲	۱
۷۴	شیر کاکائو	۰	۰	۰
۷۵	مایع دستشویی	۱	۱	۰
	جمع کل	۱۴۱۳	۱۰۶۴	۳۴۹

جدول ۶-۵- نمونه های مواد غذایی بر حسب وضعیت مصرف و نوع مواد غذایی ارسال شده در سال ۱۳۸۸ (بخش شیمی)

ردیف	نام نمونه	تعداد کل	تعداد قابل مصرف	تعداد غیر قابل مصرف
۱	حبوبات	۴۳	۴۳	۰
۲	تافی	۴	۴	۰
۳	جوش شیرین	۰	۰	۰
۴	سویا	۱	۱	۰
۵	گلپر	۰	۰	۰
۶	آرد ورشته	۱۸	۱۵	۳
۷	سرکه	۱	۰	۱
۸	چای	۲۹	۲۷	۲
۹	رنگ	۵۱۷	۱۷۸	۳۳۹
۱۰	کیک	۳۷	۱۴	۲۳
۱۱	آبلیمو	۵۶	۴۰	۱۶
۱۲	ادویه	۱۸	۱۲	۶
۱۳	رومال نان	۱۳۷	۲۸	۱۰۹
۱۴	شیر	۱۱۱	۹۳	۱۸
۱۵	نان	۳۹۶	۱۸۵	۲۱۱
۱۶	نمک	۲۲۴	۵۲	۱۷۲
۱۷	دوغ	۱۸	۱۶	۲
۱۸	سس کچاب	۰	۰	۰
۱۹	باسلوق	۱	۱	۰
۲۰	شیرینی خشک	۰	۰	۰
۲۱	حلوا شکری	۱۰	۹	۱
۲۲	نوشابه	۳۴	۱۷	۱۷
۲۳	آب معدنی	۰	۰	۰
۲۴	رب	۱۷	۱۶	۱
۲۵	ماست	۷	۷	۰
۲۶	پنیر	۲	۲	۰
۲۷	بیسکویت	۵	۵	۰
۲۸	خیار شور	۵	۵	۰
۲۹	بستنی	۱۸	۱۵	۳
۳۰	مایه خمیر	۱	۱	۰
۳۱	گندم و جو	۳	۲	۱
۳۲	نان باگت	۱۶	۱۲	۴
۳۳	ترشی	۱۷	۱۴	۳
۳۴	برنج	۰	۰	۰
۳۵	قنادی	۲۶	۱۵	۱۱
۳۶	سبزی خشک	۰	۰	۰
۳۷	ادویه	۱۸	۱۲	۶
۳۸	کشک	۳	۲	۱

ادامه جدول ۶-۵- نمونه های مواد غذایی بر حسب وضعیت مصرف و نوع مواد غذایی ارسال شده در سال ۱۳۸۸ (بخش شیمی)

ردیف	نام نمونه	تعداد کل	تعداد قابل مصرف	تعداد غیر قابل مصرف
۳۹	روغن	۶۴	۵۶	۸
۴۰	مربا	۱۰	۹	۱
۴۱	آلوچه	۱۸	۱۲	۶
۴۲	خامه	۲	۱	۱
۴۳	ماکارونی	۲	۱	۱
	جمع کل	۱۸۸۹	۹۲۳	۹۶۶

جدول ۷-۵- میکروارگانیسم های جدا شده بر حسب موارد آلوده در سال ۱۳۸۸

ردیف	نام میکروارگانیسم	تعداد آزمایش انجام شده	موارد آلوده
۱	باکتریهای هوازی	۸۶۷	۳۳۹
۲	کلیفرم	۷۷۵	۱۰۱
۳	آنتروباکتریاسه	۴۱۱	۱۰۳
۴	اشرشیا	۱۲۲۴	۷۸
۵	سالمونلا	۷۹۱	۰
۶	استافیلوکوک اورئوس	۸۷۴	۱۸
۷	باسیلوس سرئوس	۱۹۴	۲
۸	کلستریدیوم	۱۴۳	۰
۹	کپک	۱۲۷۰	۵۵
۱۰	مخمر	۵۴۳	۱۱۳
	جمع کل	۷۰۹۲	۸۰۹

ج: مدیریت نظارت بر امور دارویی و مواد مخدر

فعالیت‌های مربوط به صدور پروانه‌های تأسیس داروخانه و مسئول فنی آن، ارزشیابی عملکرد داروخانه‌ها، صدور حواله الکل برای شرکت‌های داروسازی، تحویل داروهای مخدر و تشکیل پرونده و صدور حواله برای بیماران مبتلا به MS در مدیریت نظارت بر امور دارویی و مواد مخدر در معاونت غذا و دارو انجام می‌شود. اطلاعات مربوط به سال ۱۳۸۸ این مدیریت در جداول زیر ارائه شده است.

جدول ۸-۵- عملکرد واحد مخدر در سال ۱۳۸۸

ردیف	موضوع	تعداد
۱	تعداد بیمارستانها و دی کلینیکهای تحت پوشش	۴۶
۲	تعداد داروخانه‌های توزیع کننده قرص متیل فنیدات	۲۰
۳	تعداد بازرسی از بیمارستانها و مراکز ترک اعتیاد	۳۱
۴	تعداد مراکز ترک اعتیاد دولتی	۸
۵	تعداد مراکز ترک اعتیاد خصوصی	۶۹
۶	تعداد بیماران سرپائی مراجعه کننده برای دریافت دارو	۳۲۰۴
۷	تعداد مددکاری انجام شده	۱۰۶

جدول ۹-۵- امور مربوط به تحویل الکل طبی در سال ۱۳۸۸

موضوع	تعداد
کارشناسی تقاضای الکل	۲
صدور حواله الکل	۱۱

جدول ۱۰-۵- موارد مربوط به رسیدگی به تخلفات در سال ۱۳۸۸

موضوع	تعداد
تعداد پرونده‌های ارسالی به تعزیرات حکومتی	۶۰
تعداد پرونده‌های ارسالی به دادسرای ویژه جرائم پزشکی و دارویی	۱۲۸
تعداد پرونده‌های ارسالی به سازمان نظام پزشکی	۱۷

جدول ۱۱-۵- عملکرد مدیریت نظارت بر امور دارویی و مواد مخدر در سال ۱۳۸۸

ردیف	موضوع	تعداد
۱	پروانه‌های صادر شده تأسیس داروخانه	۵۶
۲	پروانه‌های صادر شده مسئول فنی داروخانه	۲۷۸
۳	گواهی صادر شده تشخیص صلاحیت مسئول فنی داروخانه	۴۱
۴	تعداد جلسات کمیسیون ماده ۲۰	۱۰
۵	تعداد پرونده‌های بررسی شده در کمیسیون ماده ۲۰	۸۹
۶	تمدید پروانه مسئول فنی داروخانه	۳۰
۷	صدور گواهی اشتغال به کار	۴۷
۸	کارشناسی مکان‌های معرفی شده جهت تأسیس و جابجایی داروخانه	۵۳
۹	موارد انتقال محل داروخانه	۲۱
۱۰	موارد انتقال سرمایه داروخانه	۱۹
۱۱	تعداد داروخانه‌های جدید التأسیس	۷
۱۲	تشکیل پرونده جهت متقاضیان تأسیس داروخانه در حوزه نظارتی دانشگاه	۵۱
۱۳	تعداد بازرسی از داروخانه‌ها	۱۶۸۱
۱۴	تعداد بیماران مبتلا به MS ثبت نام و معرفی شده به داروخانه برای دریافت دارو	۲۳۱۸